№ 265 ოთხშაბათი, 26 ივნისი 1918 წ. № 265

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

ეროვნულმა საბჭომ საქართველოს მთავრობის [illegible] ნოე ჟორდანია აირჩია: ძველი მთავრობის წევრები თავის ადგილებზე დარჩნენ.—ტფილისში ჩამოვიდა გერმანიის სამხედრო დელეგაცია.—ბაქოს ბოლშევიკების ძირის განხეთქილებაა საქართველოს საკითხის გამო.—ბაქოსაკენ გამგზავრებულ ოსმალეთის ჯარს ნური-ფაშა მეთაურობს.—სამურზაყანოში არეულობაა.—ცნობა ეროვნულ ფონდისათვის შემოწირულ ორდენების მოპარვის შესახებ მართალი არ გამოდა.

ანცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველად გვერდზე ჰეტიტი დირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., კოგალის გარეშე მიღებულ განცხადებისა ფასი: სტრიქონი ჯეტიტ ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი ხანგლეკიანი განცხადებისა ზომაზე დამოკიდებული: 15×2 დირს 10 მან., 20×2 დირს 15 მან., 3 ხაზით შემდეგ ხანგლეკიანი განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში" (ვ. ალავერდოვ-ალიევის „ნადვორი") ნარიანის ქუჩა, სახლი № 14 ე ედირება ორი მანეთით მეტი.

ყველა განცხადება კოგალის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და დასახმარები განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. ხელმოწერილი წერილები არ დაბრუნდება, დაუბეჭდავი ბეჭდავ წერილები და კორესპონდენციები ხელ არ ინახება: ინახება ერთი თვის მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ბ., სარაჯიშვილის ს. № 6.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ „Сахалхо Сакме", ул. [illegible], № 190.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებში. 50 კაპ.

ტელეფონი 12—29

გაზეთი „სახალხო საქმე" ღირს:

ერთის თვით 8 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 40 კ., რკ. გზის სადგურებზე 50 კ.

ხელიხმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, ფოსტით ასე: ტფილისი, ფოსტის უთი 190, „სახალხო საქმის" რედაქციას.

ღრმად დამწუხრებული მშობლები ალვასი ოქრიპირის ასული და გიგო გლახუნას ძე, ძმები მიხეილ, ნიკოლოზ, კოტე, დათიკო, პეტრე და ანდრო, დები კალისი და ნატალია, რძლები ოლგა, კესარია და ბარბალე ბუაჩიძენი აუწყებენ ამხანაგთ, ნათესავთ და ნაცნობთ რომ ტრაღიკულად გარდაიცვალა თერგის ოლქის სახალხო საბჭოს კომისართა თავმჯდომარე

სამუილ გიგოს ძე ბუაჩიძე

დაკრძალვა მოხდება ოთხშაბათს ივნისის 26 ს დღის, 12 ს სოფელ ფარცხნალში (სადგური ხარაგოული). ცალკე წერილები არ გაიგზავნება. 673

რაკიდენ ანტონის ძე და მეუღლე მისი მარგალიტა ანტონის ასული ბუაჩიძენი ღრმა წმუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ქ. კავკავში თერგის ოლქის სახალხო საბჭოს კომისარების თავმჯდომარის

სამუილ გიგოს ძე ბუაჩიძის

ტრაღიკულად გარდაცვალებას. დაკრძალვა მოხდება ივნისის 26-ს, სოფ. ფარცხნალში. 672

გულდამწყვარი ვლადიმერ დიმიტრის ძე ხეიძე უგულითადეს მადლობას სწირავს ყველას ვინც მას თანაგრძნობა ჩ ნუგეში გამოუხადა პირადის დასწრებით, წერილით და დეპეშით მისი მეუღლე

ლიგო გიორგის ასულის

გარდაცვალების გამო. 674

ტფილისის მცხოვრებთა საყურადღებოდ

ქალაქის დუქნებთან ყოველ-დღე „კუდებია". შაქრის, პურის და სხვა სურსათის მისაღებად სახლის კომიტეტების დამოუკიდებლად, მოქალაქეებს სული საათობით უხდებოდა სიცხეში დგომა.

სახლის კომიტეტებმა თავის დროზე მოსპეს ეს „კუდები" და ამით მცხოვრებთ შეუმსუბუქეს მდგომარეობა. სახლის კომიტეტებს ეხლაც შეეძლებათ დახმარება გაუწიონ მცხოვრებლებს.

ამის გამო ქალაქის გამგეობის სასურსათო განყოფილება აცხადებს საყურადღებოდ, რომ ივნისის 27 დან ქალაქის დუქნებიდან სურსათი მხოლოდ სახლის კომიტეტებს მიეცემა.

მცხოვრებლებმა თავისი ბარათები სახლის კომიტეტებს უნდა დაუბრუნონ, და ცალკე პურებს სურსათს არ მისცემენ.

1203 ქალ. გამგეობის სასურსათო განყოფილება.

დიდი ცირკი ძმ. ეფიმოვებისა

მიხეილის პრ., მუშტ. ახლო, საკუთ. ახლად შენაგები კაპიტალური საზაფხოო შენობა, ტელეფ. 18—09.

დღეს, ივნისის 26 ს გაიმართება

დიდი წარმოდგენა „ნონ-პლიუს-ულტრა"

მონაწილეობენ საუკეთესო მსახიობები: ძმ. რიგო, ბონ-ბონ და ბოდი, ვლადიმიროვი, კომ და სხვ.

აწმყო: ამ დღეებში გაიმართება ცნობილი სლასტუშინსკის გასტროლი.

მთავარი ადმინისტრატორი: ბ. ელიზაროვი. 675

განცხადება ბორჯომის მაბულის მიმღები კომისია

ამით აცხადებს, რომ ბორჯომის მამულის

ფუმის ჰარხანაში

ივნისის 7-დან განახლდა მუშაობა, სადაც ამზადებენ „კონიაკის", „ვერმოლს" და „კვარტის" ბოთლებს, ფიხსაცმელის, მაზის და აფთიაქის შუშებს სხვა და სხვა ზომისა; ახლო მომავალში დაიწყება მზადება ლამპის შუშების და ჭიქების. ამ ჟამად ქარხნის საწყობებში გასასყიდათ დამზადებულია შემდეგი ბოთლები:

„შამპანის" ბოთლები 1/16	78240	ცალი.
„ბორდო" „ 1/20	58664	„
„კვარტა" „ 1/10	23408	„
ბოთლები 1/4 ვედროსი	12155	„
ბანკები 12 გირვანქის.	713	„
„ 15 „	1007	„
„ 20 „	448	„

ბორჯომის მამულის **ხახერხავ ქარხნებში** (ბორჯომში და სუმბატოვში) გასასყიდათ დამზადებულია შემდეგი საალმაშენებლო ძალაღები:

ფიცრები 4 საჟ., 3 საჟ. და 2 საჟ.	10130	ცალი
კოჭები 4 საჟ., 3 საჟ. და 2 საჟ.	1725	„
ხიდის კოჭები 2,5 საჟ. და 1,5 საჟ.	160	„
რეიკები 4 საჟ. და 3 საჟ.	4000	„
შპალები ვიწრო ლიანდაგის 0,95	12200	„
„ბოგდადკი" კედლების ტეტუკატურისათვის 2 ალაბი 12 გოჯი	35000	„
„შტოკეტები" 2 ალაბი 2½ გოჯი.	7800	„

ყოველნაირი ცნობების მისაღებად მყიდველებმა მიმართონ ბორჯომის მამულის მიმღებ კომისიას ქალაქ ბორჯომში.

670 ბორჯომის მამულის მიმღები კომისია.

სახელმწიფო თეატრი ნინო ჩხეიძის გასტროლი

ოთხშაბათს, ივნისის 26 ს

წარმოდგენილი იქნება **მეექვსედ** ნ. შიუკაშვილის პიესა

სულელი

დრ. 3 მოქმ.

ძველი მთავრობის მიერ აკრძალული

მონაწილეობენ: ქ ქ. ა. კავთელი, ე. ცომაკურაძე, ნ. ჩხეიძე, ა. ჩხეიძე; ბ.ბ. ი. ბარველი, გ. გედევანოვი, შ. დადიანი, დ. ძნელაძე, ვ. მატარაძე, ი. კოლახიძე, მ ჭიაურელი.

დასაწყისი საღ. 8 ნახ. საათზე. რეჟისორი **მ. ქორელი.**

ქართველ მსახ. კავშირის ადმ—ცია.

განცხადება

საქართველოს რესპუბლიკის ჯარის გამოკვების საინტენდანტო ნაწილი, სასურსათო საქმის სამინისტროსთან შეთანხმებით, ამით აცხადებს, რომ ჯარისთვის საჭიროა: ხორცპალი, ქერი (შვრია), სიმინდი და თივა. ზემო ჩამოთვლილი სურსათი მიიღება საინტენდანტო სასურსათო საწყობებში და —ანის გზის სადგურებზე სახაზინო ტორრებით. მსურველთ უნდა შემოიტანონ საინტენდანტო ნიშულში განცხადება, სადაც დასახელებული უნდა იყოს რაოდენობა და ფასი სურსათისა, აგრეთვე ადგილი, სადაც ჩაბარებენ სურსათსა. მისამართი: ნიკოლოზის ქუჩა, № 51. 1208

ასლად ვადაკეთებულ სასალილო ყოფილ ბორდოში

იხსნება სასადილო 2-რე ტფილისის მშრომელთა არტელი 1-ლი ხარისხ

გვაქვს. საუზმე სადილი და ვახშამი ხელსაყრელ ფასებში. სამსახური ზრდილობიანი და უპროცენტოდ. სადილი შესდგება ცხრა თავისაგან ამორჩეული. საუცხოო სიგრილე არის ჩვენ სასადილოში.

პატივისცემით 2-რე მშრომელთა ჯგუფი. მიხეილის ქუჩა № 10. 676

მოქალაქეთა საყურადღებოდ

ივნისის დამლევს ვადა უთავდება მე 3 სერიის (აპრილის, მაისისა და ივნისის) სასურსათო ბარათებს და მე 8 სერიის (ივნისის) პურის ბარათებს. რათა უფრო მოხერხებულად მოეწყოს საქმე ივლისისთვის სასურსათო და პურის ბარათები საერთო ბარათით შეიცვლება: აღნიშნულ იქნება 31 ტალონი პურის, სამი თვიური ბარათი შაქრის (ივლისის, აგვისტოსა და სექტემბრის) და 2 ნავთის ტალონი. ივლისის ბარათების გადაცემა აღკრძალულია. მასზე თვითი გვარი უნდა დაწერონ პატრონებმა, ისე სურსათს ვერ მიიღებენ. სურსათის მისაღებად უთუოდ ბარათი უნდა წარადგინონ.

ივლისის ბარათებს მცხოვრებლებს მისცემენ ივნისის 26 დან, მხოლოდ სახლის კომიტეტებს, რომელთაც სახლის წიგნები და დოკუმენტები უნდა წარადგინონ. თვითეული სასურსათო ბათომი 10 შაურად ღირს, პურის—5 შაური.

ბარათების დარიგების გასაადვილებლად და ირავალი ხალხის ერთად დაგროვების თავიდან ასაცილებლად საჭიროა: 1) სარეგისტრაციო უწყების და სახლის წიგნების გადასინჯვა-შესწორება, 2) იმ პირთათვის, რომელნიც დამატებითი რაციონით სარგებლობენ, ახალი მოწმობის წარდგენა კავშირებისა ან დაწესებულებათაგან, 3) ბარათების მიღება სახლის კომიტეტის ერთ წევრს უნდა მიენდოს, 4) ბარათების გამოცვლის დროს უნდა წარადგინოს კომიტეტის ყველა მოქალაქის ბარათები ერთად.

შენიშვნა: პიროვნების დამადასტურებელ დოკუმენტად ჩაითვლება: პასპორტი, მეტრიკა, მილიციის მოწმობა და სხვ.

ქალაქის გამგეობის სასურსათო განყოფილება. 1205

კვირას ივნისის 30-ს

დანიშნულია ახალი საკრებულოს წევრთა და კანდიდატთა წლიური

საზოგადო კრება

განსახილველია საკნები: 1. 1917 წლის ანგარიშის განხილვა, 2. მამასახლისთა საბჭოს მოხსენება, თავის მოქმედების შესახებ, 3. მამასახლისთა საბჭოს სარევიზიო კომისიის, წევრთა და კანდიდატების არჩევნები და სხვა. 1209

ვასწავლით

ქართულ სიმღერა-ბალეტებს

და

ვამზადებთ მომღერალ მგალობლებს დიდ და მუდმივ სახალხო გუნდისათვის. მიღება და ჩაწერა **ძმ. კაბსაძეებთან** (ქართული ბანკში და ქალაქის გამგეობაში).

სწავლა-ვარჯიშობა: ჩუღურეთის ნიკოლოზის კლასი. სამშაბ. და პარასკევს საღ. 5—8 ს. გამოცდილნი მომღ.-მგალობელნი მიიღებიან ჯამაგირით. 1196

ქართველ მგალობელთა გუნდი

მ. ა. მოლოდინი

მისამართი: ანჩისხატის ქ № 20 (ანჩისხატის ტაძრის პირდაპირ); ლოტბარის ნახვა ყოველდღე 3—4 საათ. 651

ფასი 26 ივნისი 1918 წ.

ნოე ჟორდანიას მთავრობა.

ნოე რამიშვილის მთავრობა გადადგა და შესდგა მთავრობა ნოე ჟორდანიასი. ჟორდანიას მთელი საქართველო იცნობს, როგორც სოციალ-დემოკრატიის ბელადს. ჩვენ არა ერთხელ და ორჯელ გვქონია პრინციპიალური კამათი ნოე ჟორდანიასთან, როგორც სოციალ დემოკრატიულ ბელადთან. მაგრამ ეს მაშინ იყო, როდესაც მოშავალი ბუნდოვანად აშლებოდა ჩვენს თვალწინ და ომითა და რევოლუციით ძირიან-ფესვიანად არ იყო შერყეული მთელი ჩვენი ცხოვრება. მაგრამ დღეს მდგომარეობა არსებითად შეიცვალა. საბედისწერო ომმა და ანარქიამ საფრთხეში ჩააგდო საქართველო. ამ უდიდესი განსაცდელის დროს მოხდა გაერთიანება მთელი დემოკრატიისა, განურჩევლად პარტიული სხვა და სხვაობისა, და ნოე ჟორდანიაც მთელი დემოკრატიის ბელადად გადაიქცა.

უდიდესი განსაცდელის დროს, როდესაც საჭირო გახდა საქართველოს დამოუკიდებლობის განსამტკიცებლად საქართველოს ყველა სასიცოცხლო ძალის გაერთიანება, საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ,—საქართველოს პარლამენტმა,—მთავრობის შედგენა მიანდო ნოე ჟორდანიას, როგორც ისეთს პოლიტიკურს მოღვაწეს, რომელს გარშემოც შეიძლება მოეხდეს ფაქტიური გაერთიანება მთელი დემოკრატიისა, შეიძლება შეიქმნას ერთი ძლიერი მთავრობა, აღფურფილი მთელი დემოკრატიის ნაკობით.

ნოე ჟორდანიამ ეროვნულ საბჭოს სხდომაზე განაცხადა, ახალი მთავრობის შედგენა მოხდა არა იმიტომ, რომ პირველ მთავრობას ეროვნულმა საბჭომ უნდობლობა გამოუცხადა, არამედ იმიტომ, რომ უფრო მეტიდროდ

კახეთის მევენახეთა საზოგადოება „კახეთი"

დაარსებულია 1894 წ.

მთავარი საწყობის, გამგეობის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, გოგოლის ქ. 63 (სადგურის მახლობლად).

ღვინო

მაღაზია № 1—ერევნის მოედ. (თამამშევის ქარვასლა, შტაბის ქუჩიდან).
„ № 2—„მეუარნეს" კოლ. (ლორის-მელიქოვის ქ. № 1, სემინ. ძველ შენობა).
„ № 3—სახელმწიფო თეატრთან (თეატრის შესახვ. და გოლოვინის პრ. კუთხე).
„ № 4—ოლდას ქ. 10 (ვერის დაღმართის თავი, ყაღლაშვილის მაღაზია).
„ № 5—ფუნეთის ქ. 30 (ფუნეთის და ვარდისუბნის ქ. კუთხე).
„ № 6—ძერკის ქ. 18 (კალ. საოფიცრო საზოგადოებასთან, ვ. ჩხაძის სახლი).
„ № 7—მიხეილის პრ. 29 (ვასტერის ქ. პირდაპირ ვლადიმიროვი საგასტ. მაღაზია).
„ № 8—ვოლკონსკოვის ქუჩასთან (რაზიეზი ქ. 19, რიყესაკენ რომ მოდის).
„ № 9—დიდუბე (ანდრეევის ქ. 98 გორის შესახვევთან).
„ № 10—ავლაბარი (კახეთის მოედანი 1, გეურქოვ-ბუდაგოვის სამაყლო-საგასტ. ნომერი მაღ.

ღვინო

ყველგან იყიდება პრეისკურანტის მიხედვით ფასი ყოველგვარი გადასახადით: № 2—3 მანეთი, № 3—3 მ. 10 შაური, № 4—4 მ № 6—6 მან. 1205

შემოკრბეს საქართველოს პარლამენტის გარშემო სასიცოცხო ძალებიო. ამიტომ მთავრობის პირადი შემადგენლობა არ შეიცვლება, შეიცვლებიან მხოლოდ მინისტრების ზოგიერთი ამხანაგები. ისიც იმიტომ, რომ ზოგიერთი ახალი ელემენტი შევიდეს მთავრობაში.

ამ რიგად დაწყებული სახელმწიფოებრივი შემოქმედებითი მუშაობა მთავრობისა არ შესწყდება, იგი ჩვეულებრივის გზით წავა. რაიცა შეეხება არსებითად პროგრამას, ნოე ჟორდანიამ განაცხადა, რომ პირველი მთავრობის დეკლარაციას, რომელიც ეროვნულმა საბჭომ მოიწონა, იგი არ შესცვლის, რომ ამ დეკლარაციას თავისთვის სახელმძღვანელოდ გაიხდის.

მიუხედავად ამისა, ნოე ჟორდანიამ ხაზ-გასმით აღნიშნა, რას უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება და სწორედ ამან ერთხელ კიდევ განამტკიცა ჩვენში რწმენა, რომ შინაური პოლიტიკის საქე გამოცდილს სახელმწიფოებრივს მოღვაწეს უპყრია ხელთ. ნოე ჟორდანიამ შემდეგ საკითხებს მიაქცია ყურადღება: სასოფლო ადმინისტრაციას, სასოფლო სასამართლოს, რეგულიალური ჯარის შექმნას, მიწის საკითხის მოწესრიგებას და საერობო თვითმმართველობის შემოღებას.

მართლაც, ზემოდ ჩამოთვლილს საკითხებს უდიდესი მნიშვნება აქვთ ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების მოსაწესრიგებლად. სოფელი სავსებით მოწყვეტილია ცენტრს. იგი უპასუხისმგებლო პირთა სათარეშო მოედნად გადაქცეულა და ათასნაირი პროვოკაციის მსხნერპლად ჰხდება. მეტის მეტად უცნაური ხასიათისაა ეს ანარქია ზოგიერთ ჩვენს სოფელში.

საზოგადო მოუწესრიგებლობა, რა თქმა უნდა, მშვენიერ ნიადაგს წარმოადგენს ანარქიისთვის.

მაგრამ, თუ ანარქიით მოცულ ადგილებიდან ჩამოსულთა ნალაპარაკევს დაუგდებთ ყურს, თქვენთვის ცხადი გახდება, რომ პროვოკაციას აქ არა უკანასკნელი ადგილი უჭირავს. და ეს ხდება იმიტომ, რომ პროვინცია სრულიად მოწყვეტილია ცენტრებს. ქალაქის დემოკრატიის ზედ გავლენას სრულიად დაშორდა სოფელი, რომელიც დღეს სავსებით პროვოკატორების ანკესზეა მოდებული.

ამავე მიზეზით ვერავითარი საადმშენებლო მუშაობა ვერა სწარმოებს. საქართველოს დამოუკიდებლობას ძალიან ბევრი მტერი გამოუჩნდა. რა წამს საერთაშორისო მდგომარეობა ცოტად თუ ბევრად ჩვენს სასარგებლოდ შეიცვალა, მაშინათვე შიგნით დატრიალდნენ საქართველოს დამოუკიდებლობის მტრები და ერთი მეორეზე საზიზღარ პროვოკატორულ ხმებს ავრცელებენ, რათა ანარქიათა და არევ დარევის შექმნით ძირი გამოუთხარონ ჩვენს დამოუკიდებლობას.

ჩვენ ნოე ჟორდანიას ვიცნობთ, როგორც ქართველი დემოკრატიის პელადს და პოლიტიკური გამჭრიახობით დაჯილდოებულ ადამიანს; ჩვენ ვიცით, რომ ნოე ჟორდანია მთელ თავის ძალ-ღონეს შესწირავს. უბედური ჩვენი სამშობლოს დახსნას და ამიტომ მთელი ჩვენის ძალღონით დავეხმარებით მას მძიმე ტვირთის ზიდვაში.

საქართველოს რესპუბლიკის დაცვა სტამბოლში

ჩვენს რედაქციას მოუვიდა ერთი ცალი გაზეთისა „ლლოიდ ოტომან“ 20 ივნისის თარიღით, რომელიც სტამბოლში გამოდის ფრანგულ ენაზე.

გაზეთი ეხება საქართველოს, სომხეთის და ადერბეიჯანის დელეგაციათა სტამბოლში ჩასვლას და სწერს შემდეგს:

„საქართველოს დელეგატები, აგრედვე სომხეთისა და ადერბეიჯანისა, რომელნიც მომავალ კონფერენციას უნდა დაესწრნენ, სტამბოლში ჩამოვიდნენ გუშინ სადამოს 4 საათზე.

გეგეჭკორმა შემდეგი განიცხადა: ჩვენი ქვეყანა, რომელიც ბოლო დრომდე შეადგენდა ამიერკავკასიის რესპუბლიკის ნაწილს, იძულებული გახდა გარეშე მიმდინარეობათა გამო გამოეცხადებინა თავისი დამოუკიდებლობა. სტამბოლის კონფერენცია, რომელზედაც მონაწილეობას მიიღებენ ოსმალეთის მოკავშირე სახელმწიფოთა წარმომადგენელნიც, უწინარეს ყოვლისა კვლავ განიხილავს ყველა საკითხს: პოლიტიკურს, ეკონომიურს, სავაჭროს, საზღვრებისას, მიწებისას და სხვათა, რომელნიც ჯერ კიდევ საბოლოოდ არ არიან გადაწყვეტილნი. კავკასიის სამი რესპუბლიკის საზღვრები მხოლოდ დაახლოებით იყო გამორკვეული. ეხლა კი საბოლოოდ იქნება შემუშავებული. ურთიერთობა ამ სამ რესპუბლიკათა შორის საუკეთესოა და ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ შემდეგში უფრო გაუჯობესდება.

ჩვენო — განაგრძობდა გეგეჭკორი — ყოველთვის ვიცავდით და ვემხრობოდით უგულითადეს განწყობილებას და კეთილ-მეზობლობას ოსმალეთთან და ვიმედოვნებთ, რომ პატივისცემის და მეგობრობის გრძნობანი, რომელნიც ჩვენ გვასულდგმულებდნენ, შემდეგში უფრო განმტკიცდებიან.

დასასრულ გეგეჭკორმა თქვა, რომ მას მეტის მეტად დიდი იმედი აქვს მომავალ კონფერენციისა, რომელიც გადასწყვეტს ყველა მნიშვნელოვან საკითხსო“.

მთავრობაში

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ შუამდგომლობა აღძრა, რათა გადასცენ მათ 122 ათასი მანეთი შენობის დასაქირავებლად და კანცელიარის ხარჯებისათვის,

სამხედრო მინისტრმა თელავში, მე-8 პოლკის უფროსს პოლკ. თავაძეს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: თელავში ვაგზავნილ რწმენებულთა კ. ანდრონიკაშვილის და რ. ჩიხლაძეს მოხსენება მოვისმინე ეთხოვოთ მადლობა გადასცეთ ოფიცრებს და ჯარის-კაცები, მთავრობის და საშობლოს ვალის პირნათლად ასრულებისათვის. ვინც თავი იჩინა სამსახურში დაჯილდოვეთ

სამთო სამართველოს რეფორმა. ამ ჟამად ინჟ. ივ. ყიფშიძე აბუშაევს პროექტს საქართველოს სამთო საქმის რეფორმისა და შტატების შედგენის ეს რეფორმა ვაჭრობა მრეწველობის მინისტრს გადაეცემა დასამტკიცებლად სამთო სამართველოს ფუნქციები უფრო გაფართოვებული იქნება.

ივნისის 24-ს ნ. ნ. ჟორდანიას თავმჯდომარეობით მთავრობის ხელმძღვანელობაში შესდგა რომელზედაც დადგენილ იქმნა: მთავრობაში მინისტრი თავის ადგილას დარჩეს. თავმჯდომარედ არჩეულია ნ. ჟორდანია, მისი მოადგილედ გ. ცინცაძე. შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგად დანიშნულია გ. მახარაძე, საგზაო-მინისტრის ამხანაგად გენ. ოდიშელიძე, შრომის მინისტრის ამხანაგად ერაძე და მიწათ მოქმედებისა—გელეიშვილი. საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგები კ. გვარჯალიძე და ზ. ავალიშვილი. გზათა მინისტრის ამხანაგებად—ჭალანია და საბაშვილი.

ომის დეპეშები

დასავლეთის ფრონტი.

ბერლინი. ივნისის 22. საომარი ცნობა.

კრონ პრინც რუპრეხტის ლაშქარი

მტრის იერიშები არრასსა და ალბერს შუა დილამდე გაგრძელდა. ყველა იერიში მტრისათვის ფუჭად ჩატარდა. სკარპას ორსავე ნაპირას, გუართან, შეკვერელსა, გეშუტერნესა და ხამელთან და დავლეის ტყეში ინგლისელების რაზმები ჩვენებმა ხელჩართულ ბრძოლაში დაამარცხეს. ამ ევე უნაყოფოდ ჩატარდა ინგლისელებისათვის მათი მზვერავების მოქმედება. მტრის შემოტევის დროს სომმას სამხრეთით ჩვენ კონტრ-იერიში მეგ ტანეთ და ტყვეები წამოვიყვანეთ. მტრის საჰაერო ესკადრილიებმა თავდასხმა პრიუგეს მცხოვრებლები ოდნავ დააზარალა.

გერმანელ კრონ პრინცის ლაშქარი ნუაიოსის დასავლეთით მტერმა გამიერა თავისი შეტევა. თუმც ბრძოლაში დიდი ძალები მოაწვია საშველად, მაგრამ მისი შეტევა მაინც უნაყოფოდ ჩატარდა. ვოდლი-კურტის სამხრეთით, უაზსა და მარინას შუა მტერმა მოქმედება გააცხოველა. ფრანგ-მზვერავებმა არა ერთხელ მოიტანეს იერიში, მაგრამ სულ უნაყოფოდ. ფრანგებისა და ამერიკელების იერიშები მატო-ტიერის ჩრდილოდასავლეთით მოვიგერიეთ და მათ დიდი ზიანი მივაყენეთ.

ბერლინი. ივნისის 23. გერმანიის საომარი ცნობა.

კრონპრინც რუპრეხტის ლაშქარი; სომას ორსავე ნაპირას მტერი მოქმედებას განაგრძობდა. ღამით ინგლისელებმა იერიში მოიტანეს მორლანკურთან: ჩვენ ისინი გავრეკეთ.

გერმანელ კრონპრინცის ლაშქარი: ფრანგების იერიში მესის სამხრეთდასავლეთით ჩვენ მოვიგერიეთ. რეიმსის სამხრეთ დასავლეთით იერიშის მიტანის დროს ჩვენებმა 36 იტალიელი დაატყვევეს.

ბერლინი. ივნისის 23. საღამოს ცნობა. ფრონტებიდან ახალი ცნობა არ მოსულა.

ბერლინი. ივნისის 23 ოფიციალური ცნობა. ივნისის 23-ს 3 თვე დასრულდა რაც გერმანელებმა დასავლეთის ფრონტით იერიში დაიწყეს. ამ ხნის განმავლობაში ფრანგები და ინგლისელები საგრძნობლად დამარცხდნენ. მათი სიამაყე—გენ. ფოშის ლაშქარი—აღარც კი არსებობს. გერმანელების შეტევამდე ფრანგული პრესა მეტად იმედიანად უყურებდა საქმეს. დიდი-დიდი, რამდენიმე ვერსით გაიარდევენ ჩვენს ფრონტს და რამდენიმე ათას ტყვეს ჩაიგდებენ ხელშიო სწერენ „დეილი მილ“ „ფერ პლეი“ და სხვ.. ამ ხნ ს განმავლობაში კი ფრანგებმა დაჰკარგეს კიმმელი; რამდენიმე თვის შემდეგ გავრეკეთ დონენვეგით, მდ. ენით და ვერლით მარნამდე; დამარცხდნენ მონდიდიესა და ნუაიონს შუა.

იტალის ფრონტი.

ვენა. ივნისის 23 პიაველთან ბრძოლა გუშინ მწვავე არ ყოფილა. მხოლოდ ჩვენი სამხრეთის ფრონტზე საღილობისას მტერმა კიდევ დაიწყო შეტევა. დანარჩენ ადგილას საარტილერიო ბრძოლაა. საშინელმა ნიაღვარმა უკანასკნელი კვირის განმავლობაში მთლიდ შთანთქა ვენეციის რაიონი და უფრო გაუძნელა ჯარს მდგომარეობა. პიავა ისე ადიდდა, რომ ხან და ხან შეუძლებელი ხდება ერთი ნაპირიდან მეორეზე გადასვლა. სურსათსა და საომარი მასალის მიწოდებაც მეტად გაძნელებულია.

პალესტინის ფრონტი.

სტამბოლი. ივნისის 23. ზღვის სანაპიროებით არტილერიის მოქმედება გაძლიერდა. იორდანეს აღმოსავლეთით სიწყნარეა ტაფლესთან ჩვენმა მფრინავებმა ყუმბარები დაუშინეს აჯანყებულთა ბანაკს. სხვა ფრონტზე მდგომარეობა უცვლელია.

სტამბოლი. ივნისის 23. ზღვის სანაპიროდან იორდანემდე ადგილ-ადგილ საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებს. მტრის ბანაკი იორდანეს მახლობლად დაიერიხონთან არტილერიის ცეცხლში გავხვიეთ. მფრინავების მოქმედება გრძელდება. ჩვენ გავრეკეთ აჯანყებულები, რომელთაც იერიში მიიტანეს გეჯასის რკ. გზაზე კალაელ-იხეზის ჩრდილოეთით.

რადიო-დეპეშები

მოსკოვი. ივნისის 22. გრაფ მირბახს შემდეგი ნოტა გავუგზავნეთ: „თანახმად გერმანიის საიმპერატორო მთავრობასა და რუსეთის საბჭოთა შორის მომხდარ შეთანხმებისა შეჩერებულ უნდა იქმნას ყველა ფრონტზე გერმანულ-უკრაინულ ჯარის შეტევა, თუ მოისპობა საფრთხე, რომელსაც გერმანიას მთავრობას უქადის ნოვოროსიისკში დაგროვილი რუსეთის შავი ზღვის ფლოტი. ამ ჟამად შავი ზღვის ფლოტის ნაწილი რუსეთის მთავრობის ბრძანებით სევასტოპოლში დაბრუნებული, ნაწილი კი მეზღვაურებმა ააფეთქეს; ასე რომ შავი ზღვის ფლოტის მხრივ გერმანიის საზღვრ ძალებს საფრთხე აღარ მოელის. მიუხედავად ამისა გერმანიის ჯარი განაგრძობს დასანტსა და ნოვოროსიისკისაკენ წინსვლას რუსეთის საბჭოთა სოციალისტური მთავრობა დაჟინებით მოითხოვს, რომ დაუყოვნებლივ იქმნას შეჩერებული გერმანელების შეტევა და სთხოვს გერმანიის სადიპლომატო წარმომადგენელს გრაფ მირბახს—გერმანიის მთავრობის უურადღება მიაქციოს იმაზე, რომ რუსეთის საბჭოთა მთავრობა ელის გერმანიის მთავრობისაგან დადებულ ხელშეკრულების შესრულებას“.

საგარეო საქმეთა კომისარი:

ჩიჩერინი.

ეროვნული საბჭო

21 ივნისის სხდომა.

თავმჯდომარეობს იოს. ბარათაშვილი.

თავმჯდომარე მოახსენებს საბჭოს შემაძრწუნებელ ამბავს ყოფილ სამხედრო მინისტრის, ცნობილ რევოლიუციონერის ვლადიმერ გობეჩიას მხეცურად მოკვლას. საბჭო ფეხზე ადგომით პატივსა სცემს მის ხსოვნას.

პირველი საკითხია ეროვნულ საბჭოს სხდომის დღეების დანიშვნა.

თავმჯდომარე. ამაზე უკვე შეთანხმება მოჰხდა; ვისა გსურთ აზრის გამოთქმა.

არსენიძე (ს.-დ.) გადასწყვეტეს ეროვნულ საბჭოს სხდომები მოხდეს კვირაში ორჯელ, 10—2 საათამდე, სამშაბათობით და პარასკევობით.

შ. მიქელაძის (ს.-ფ.) წინადადებით მიღებულია საათებში შესწორება. სხდომები მოხდება 11—3 საათამდე.

მეორე საკითხად დასმულია სახელმწიფო კონტროლის დანიშვნა.

მომხსენებელია **იასონ ლორთქიფანიძე** (ერ.-დ.), საფინანსო კომისიის წევრი. სახელმწიფო კონტროლის დანიშვნა დიდმნიშვნელოვანი და სასწრაფოა. კონტროლი უნდა იყოს დამოუკიდებელი და თავისუფალი. ამ საკითხის გამომრკვევი კომისიის წევრები შეთანხმდნენ, რომ კონტროლი იყოს საჯარო. კონტროლის დაარსების სისწრაფის გამო საჭიროა ჯერ-ჯერობით ვიხელმძღვანელოთ რუსეთის კანონებით. კონტროლი პასუხისმგებელია ეროვნულ საბჭოს წინაშე. მიიღეს მუხლები:

1. დაარსდეს სახელმწიფო კონტროლიორის თანამდებობა.

2. უთანხმოებას მთავრობასა და კონტროლს შორის სწყვეტს ეროვნული საბჭო.

3. საქართველოს რესპუბლიკის კანონები, რომელიც ამ მუხლებს ეწინააღმდეგება, გაუქმებულ იქმნეს. შემუშავება ახალი კანონებისა მიენდოს საკონსტიტუციო კომისიას.

მეოთხე საკითხად სახალხო გვარდიის დაარსებაა.

მომხსენებელია **ნ. ჟორდანია.** ეროვნულ საბჭოს წევრნო! საბჭოს თავმჯდომარისაგან სამხედრო კომისიას გადაეცა განსახილველად სახალხო გვარდიის პროექტი. კომისიას ჰქონდა მსჯელობა და თავისი შემუშავებული პროექტი წარმოგიდგენათ დაბეჭდილი. თითქმის ერთი წელიწადია, რაც აქ ჩამოვარდა ბოლშევიკური საფრთხე. საფრთხის თავიდან ასაცილებლად პირველ ყოვლისა მთავრობამ მიჰმართა ტფილისის მუშებს. ერთი კვირის განმავლობაში რამდენიმე ათასი კაცი ჩაეწერა გვარდიაში. მაშინდელი სამხედრო უწყება წინააღმდეგი იყო არსენალიდან იარაღი გასცემოდა მუშებს.—რევოლიუციის დაცვა რევოლიუციონურ ჯარის საქმეაო,—გვიპასუხა მთავრობამ,—მუშებს იარაღი არ უნდათო. მაგრამ ტფ. აღმასრულებელმა კომიტეტმა არ დაუჯერა მთავრობას და თვისი განკარგულებით მისცა 500 თოფი. გვარდიელთა რიცხვი დიდი იყო, იარაღი ცოტა. კიდევ უნდა მიეღოთ 500 თოფი. არსენალმა უარი სთქვა. ამან კონფლიქტი შექმნა აღმ. კომიტეტსა და არსენალს შორის. გვარდიამ დაიკავა არსენალი. ბოლშევიკური გარნიზონი ტფ-ლ სიდან წავიდა. აღმასრულებელი კომიტეტი უფრო თავისუფლად და ფრთოდ შეუდგა გვარდიის შედგენას ტფილისს გარედაც: ქუთაისში, თელავში და სხვაგან. იარაღი აღმასრ. კომიტეტმა მისცა. მანვე აირჩია მთავარი შტაბი მთელი საქართველოს წითელი გვარდიისა. ამიერკავკასიის სხვა ადგილებში გვარდია არ იყო და იქიდან ექსკურსიების თავიდან ასაშორებლად ჩვენ გვთხოვდნენ დახმარებას. წითელ გვარდიაში სამი წილი ქართველოელია და ერთი წილი სხვა ტომისა. ეშელონების გასტუმრებაში გვარდიამ დიდი როლი ითამაშა. შემდეგ პროვინციებში ბოლშევიკურმა მოძრაობამ იჩინა თავი. მათ წინააღმდეგ წით. გვარდია დღესაც ენერგიულად მოქმედებს. გარეშე მტრისაგან თავის სამშობლოს ფარგლების დასაცავად კიდევ წითელი გვარდია მოქმედებს. ჩვენში სამოქალაქო ომს ფართო ხასიათი მიეცემოდა, წითელი გვარდია რომ არ ყოფილიყო. შემდეგ, როცა საზავო პირობა დავდეთ, უცხოელებს შეეძლოთ მოეთხოვათ, რომ ამ „ბრბოსთვის“ იარაღი ჩაგვიყარა. საჭირო გახდა წითელ გვარდიისთვის ლეგალური ფორმის მიცემა. ეს საკითხი გადაეცა სამხედრო კომისიას. გვარდიაში მიიღებენ ისეთებს, რომლებიც მოვალენი არ არიან სამხედრო ბეგარა მოიხადონ. გვარდია რეზერვი იქნება მუდმივი ჯარისათვის. არსებული შტაბები და ყოფა რაიონულ შტაბებად. მთავარ შტაბს მთავრობა ამტკიცებს, რაიონისას—მთავარი შტაბი. ხარჯს მთავრობა კისრულობს. საჭიროა გვარდიელების შერჩევა, რომ შიგ უზნეონი არ მოჰყვნენ. გვარდია იმდენად უნდა გავაფართოვოთ, რომ მას შემდეგში სახალხო მილიციის ფორმა მივცეთ. გვარდია ექვემდებარება პრემიერს. პრემიერის შემდეგ სახ. გვარდიის გამოწვევა შეუძლია ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს, განსაკუთრებულ შემთხვევებში კი შტაბი გამოიწვევს.

ვაჩნაძე (ერ. დ.). ეროვნულ-დემოკრატების სახელით ვლაპარაკობ. წარსულის მწარე გაკვეთილების მიხედვით ჩვენ დისონანსად ჩაგვთვლება, რომ რეგულიარულ ჯარის მაგივრად ჩვენ ეკამათობთ სახალხო გვარდიაზე. ს.-დ-ბას ფრაქცია და მთავრობა გვაძლევს ორგვარ ჯარის დაწესებას. გავიხსენოთ ახლო წარსული და ჩვენი მდგომარეობაც. გაბოლშევიკებულ ბრბოებისაგან და გახრწნილ ჯბრისკაცებისაგან მთავრობა ცდილობდა ჯარის შედგენას. მომავალი ისტორია აღნიშნავს წითელ გვარდიის ღვაწლს. წითელ გვარდიას გვერდზე უდგა შეგნებულ ნაწილებისაგან შემდგარი ჯარი, ისე რომ ეხლა ეს უკანასკნელები ბორჩალოს მაზრაში გვარდიელების მაგიერობას ეწევიან. საბუთები მაქვს ხელთ—პოლკ. გედევანიშვილისა და პოდპოლკ. რამაზაშვილის დეპეშები, საიდანაც სჩანს, რომ გვარდიას მარცხი მოსდიოდა. ომის წარმოება შეუძლია მარტოოდმარტო გაწვრთნილ დისციპლინის მქონე ჯარს. გვარდია შეუფერებელი გამოდგა სეზონიზული ოპერაციებისათვის. თუ ჩვენი მთავრობა ენერგიულად ხელს მოჰკიდებს რეგულიარულ ჯარის შექმნას, ეს უმჯობესი იქნება. ამბობენ, გვარდია რევოლიუციის მონაპოვარის დასაცავად არისო. სახალხო გვარდიის დაწესება რეგულიარულ ჯარში ანტაგონიზმს გამოიწვევს. გვარდია ბევრად უკეთეს პირობებშია, ვიდრე რეგულიარული ჯარი. ერთად მოწყობა ორივეს შეუძლებელია. მთავრობის სამხედრო გეგმაში ნაგულისხმევია მარტო რეგულიარული ჯარი. ჰინდენბურგის ხანაში არარეგულიარული ჯარი შეუფერებელია. წითელ გვარდიის მთავარ შტაბში მხოლოდ სოციალდემოკრატები არიან, ძგრეთვე ვლად. ვოიტინსკიც, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკის წინააღმდეგია. (ხმები: ტყუილია). გვარდიის შედგენა ხდება სამხედრო მინისტრთან შეთანხმებით დაუფიქრდით, რას ნიშნავს ეს? თუ მთავრობა ნამდვილი მთავრობა არის, როგორ შეიძლება, რომ მთავარ მინისტრის შემდეგ გვარდიის გამოწვევა შეეძლოს ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს. ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია წინააღმდეგია ამ პროექტისა—შესდგეს მხოლოდ რეგულიარული ჯარი.

ალ. ახმეტელი (რად. დემ.). ჩვენი ყველას სურვილია სახელმწიფოს შექმნა, ამისთვის ჯარია საჭირო, ჯარისთვის კიდევ ფინანსები. უორგანიზაციოთ შექმნა ჯარისა შეუწყნარებელია. ჩვენ ვერ შევსძლებთ ერთსა და იმავე დროს ხარჯების გაწევას, როგორც რეგულიარულ ჯარზე, ისე სახალხო გვარდიაზე. პროექტის მეორე მუხლის ძალით გვარდიაში შესვლა და გასვლა თავისუფალია—ეს შეუწყნარებელია. შეუძლებელია რეგულიარულ ჯართან არსებობდეს დამოუკიდებელი ჯარი.

ვ. ჯუღელი (წით. გვარდიის უფროსი) ამხანაგებო და მოქალაქენო, მე პირადად ძალიან გაკვირვებული ვარ წყენი დავრჩებოდი, რომ ჩვენი გვარდიის კანონპროექტი სუყველას მიეღო. მათი (ხ. ლ. იშვერს ნაც.-დემოკ.) გამოსვლა ამტკიცებს, რომ მათთვის გვარდია არ არის ხელსაყრელი. მე დარწმუნებული ვარ გვარდიის დაკანონება გაამტკიცებს წესიერებას და ძალს შეჰმატებს რეგულ. ჯარს. გარეშე მტერთან ბრძოლაში წითელი გვარლია გვერდში ედგა რეგ. ჯარს. გვარდია მაშინ გამოვიდა, როდესაც რეგულ. ჯარი სრულიად დაიშალა. იდეა წ. გვარდიისა. კარგად ესმით ბ-ნთ ნაციონალ დემოკრატებს. ერთი წვრილმანი ფაქტი: როდესაც სოხუმიდან ბოლშევიკები გავრეკეთ ნაც. დემოკრატები ქათინაურებით მივსებ დნენ, ეხლა კი სადღა არიან? რასა სჩადიან? გვარდია ებრძვის მათს შავ საფრთხეს. გარეშე მტრის შემდეგ ჩვენ მხოლოდ ერთი შავი საფრთხე ღა დაგვრჩება. ვხედავთ ჩვენი მოწინააღმდეგენი თანდათან ირაზმებიან. თუ ვაჩნაძეს უკვირს რომ გვარდია წმინდა სოციალისტურია, ეს იმიტომ, რომ იგი ემსახურება დემოკრატიას ებრძვის ბურჟუაზიულ-ფეოდალურ კლასს. გვარდიის მოქმედება რეგულ. ჯართან ერთად არწმუნებს ჯარის კაცებს რომ მათ შორის ანტაგონიზმი არ უნდა არსებობდეს. ორთავეს მიზანი ერთია. ამიტომაც ამას საუკეთესო შედეგი მოაქვს. გვარდია ... ბ. ... ...

წინაალმდეგ არ უნდა მდიდიოდეთ. კრიტიკა მესმის, მაგრამ რეზო გაბაშვილის კრიტიკა კი ყოველივე მცნების არეგ-დარეგაა. რისი იმედი გაქვთ? (ხმები ადგილებიდან: გედევანიშვილის რაზმისა). რაიცა შეეხება გედევანიშვილის რაზმს უნდა მოგახსენოთ, მაგარი სიტყვების ხმარება მე არ მიყვარს, მაგრამ გეტყვით კი სინდისიც კარგი საქონელია (მქუხარე ხანგრძლივი ტაში). რაიცა შეეხება ოზურგეთის დაკარგვას, ამის მიზეზები მოიკითხეთ თქვენს ბანაკში (მქუხარე ტაში). გედევანიშვილის რაზმი სამშობლოს დასაცავად იბრძვის, სისხლსა ღვრის, მისი მსხვერპლის გვამები საფლავებში ჯერ არც კი გაციებულა და თქვენ ამ რაზმს შეუფერებლად იხსენიებთ გედევანიშვილის რაზმი ამჯობინებს სახელოვნად სიკვდილს თქვენს ნაზრახ სიცოცხლეს.

სჯობს სიცოცხლესა ნაზრახსა სიკვდილი სახელოვანი. (ტაში და ოვაციები).

ნ. ყორდანია. ჩვენ ახალს არაფერსა ვქმნით. თითონ ხალხმა და რევოლიუციამ შექმნა გვარდია, ანარქია შექმნილია იმათგან, რომლებიც აი ამ პარტიას მისდევს (ხელს იშვერს ნაც დემოკ—სკენ) ანტაგონეზმი ხელოვნურად იქნება შექმნილი. აი აქ არის საფრთხე (ნაც.-დემოკრატებზე მიუთითებს) და ამიტომაც სახალხო გვარდია ამათ საფრთხეს წინააღმდეგ გვინდა. დღეს ჩვენ გვინდა მუდმივი ჯარი და ამასთანავე საჭიროა გვარდიაც. გთხოვთ მიიღოთ ეს კანონ-პროექტი. კანონ-პროექტი ხმის უმეტესობით მიღებულია.

სხდომა შესწყდა საღამოს 8 საათამდე.

საღამოს სხდომას თავმჯდომარეობდა იოს. ბარათაშვილი განიხილეს კანონ-პროექტი მუხლობრივ და ცოტაოდენი შესწორება შეიტანეს. სხდომა შესწყდა ღამის 10 ნახ. საათზე.

საგანგებო დილის სხდომა.

ორშაბათს, ივნისის 24 მოწვეულ იქმნა საგანგებო სხდომა ეროვნულ საბჭოსი. გახსნილველი იყო ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხი—მთავრობის შესახებ.

სრულს 2 საათზე სხდომის ხსნის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი ი. ბარათაშვილი. თავმჯდომარე კითხულობს მთავრობის თავმჯდომარის განცხადებას, რომელშიაც სხვათა შორის ნათქვამია. რომ საქართველოს პირველს მთავრობას მეტად მძიმე პირობებში დაეკისრა ქვეყნის საქმეების მოწესრიგება, დღევანდელი მომენტი გვიკარნახებს უარი განვაცხადოთ სახელ-ზიფოს მართვა-გამგეობაზე.

სიტყვას ითხოვს სოც.-დემ. ფრაქციის თავმჯდომარე ირ. წერეთელი, რომელიც აცხადებს: ჩვენ კარგად გვესმის, რამ აიძულა მთავრობა ასეთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადაედგა. ფრიად მძიმე და მნიშვნელოვან პოლიტიკურ მომენტს განვიცდით დღეს, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პირველი მთავრობა ხალხის ნდობით იყო აღჭურვილი, იგი მაინც არ წარმოადგენდა ძლიერ ცენტრს, რადგან მხარში ედგა სხვა ცენტრები.

დღეს, როდესაც საქართველოს დამოუკიდებლობა და თავისუფლება განსაცდელშია, როდესაც გარს გვარტყია შინაური და გარეშე მტერი, როდესაც დადგა ჟამი განსაცდელისა, ჩვენი მოვალეობაა შევქმნათ ძლიერი მთავრობა, რომელიც შექმნის სასურველ პირობებს ქვეყნისა და დემოკრატიის ხსნისა, ყველა ჯურის ნაციონალისტები რუსები, სომხები და ქართველები ბრძოლას გვიცხადებენ. ანარქია, თან და თან მძლავრდება და კატასტროფიულ ხასიათს იღებს. საჭიროა ჩვენი მთავრობის სათავეში იდგეს განუსაზღვრელი ნდობით აღჭურვილი პირი. ასეთი პირია ჩვენი დამსახურებული მოღვაწე, ჩვენი ბელადი ნოე ჟორდანია (ხანგრძლივი ტაში). წინადადება შემოაქვს აირჩიონ ნოე ჟორდანია ტ საგანგებო უფლებები მიენიჭოს მას სახელმწიფოს მართვა-გამგეობაში. მხოლოდ ძლიერ დემოკრატიულ მთავრობას შეუძლია ქვეყნის ხსნა, ჩვენი დამოუკიდებლობის შენარჩუნება და განმტკიცება. მეტი გზა ქართველ დემოკრატიას არა აქვს (ტაში).

გ. ვეშაპელი ე.-დ. აცხადებს რომ ეროვნულ დემოკრატების ფრაქცია მხარს დაუჭერს ისეთ მთავრობას, რომელნიც სახელმწიფოებრივ პრინციპზე იქმნება აშენებული და არა პარტიულია.

ალ. წერეთელი (სოც.-ფედ.) საქართველოს მოქალაქენო, ეროვნული საბჭოს წევრნო!

თქვენ მოისმინეთ სოციალ დემოკრატიული ფრაქციის წინადადება ახალი მთავრობის შედგენის შესახებ.

ჩვენ, სოციალისტ-ფედერალისტთა ფრაქცია, ვფიქრობთ, რომ ამ წინადადებას უნდა შევეხოთ ჩვენი ქვეყნის თანამედროვე მდგომარეობის მიხედვით და გვგონია, რომ საქართველოს შიგნით და მის გარეშე არსებული პირობები გვიკარნახებს, რომ ეს წინადადება მივიღოთ (ტაში).

ჩვენ სამწუხაროდ მიგვაჩნია ის გარემოება, რომ დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი მთავრობა, რომლის დეკლარაცია დიდი ხანი არ არის მოვისმინეთ და მოვიწონეთ კიდეც, როგორც თავდები ძლიერი მთავრობის შექმნისა, დღეს იძულებულია გადადგეს, მაგრამ რაკი მომხდარი ფაქტის წინაშე ვდგევართ, ჩვენ საჭიროდ მიგვაჩნია მივიმხრთ ამ წინადადებას, რომელსაც შემომტანელთა აზრით საქართველოს დამოუკიდებლობის და რევოლიუციის მონაპოვარზე განმტკიცება აქვს მიზნად. დღეს ჩვენი ქვეყანა საშინელ მდგომარეობას განიცდის, მასში თანდათან ძლიერდება ანარქია, რომლის შესახებაც უნდა ითქვას, რომ მის მოწყობაში, უეჭველია, სხვათა შორის მოქმედებს ვიღაცის გამოცდილი ბინძური ხელი და საზიზღარი ლითონი, რომელიც თავის ბადეში ახვევს ბევრს გულუბრყვილო მოქალაქეს ჩვენი ახლადშობილი დამოუკიდებელი ქვეყნისას (ტაში). შინაურ არეულობასა და მოუწესრიგებლობას თან ერთვის სხვა და სხვა კომბინაცია და პრეტენზიები ჩვენი ქვეყნის შესახებ დიდი სახელმწიფოებისა და ყოველივე ეს ჰქმნის აუცილებლობას, შესდგეს ჩვენში ერთი ძლიერი მთავრობა, რომელიც იხსნის ქვეყანას განსაცდელისაგან. ყველა ჩვენი დემოკრატიული პარტიის საუკეთესო ძალები, რომელთ შორისაც იქნებიან სპეტაკი ჭაღარით შემოსილი ცნობილი მოღვაწეები, ვფიქრობთ ჩვენ, შესძლებენ მტკიცე მთავრობის შექმნას, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მხოლოდ საქართველოს პარლამენტის წინაშე და რომლის მოქმედებაშიაც ვერ უნდა ჩაერიოს ვერც ერთი ორგანიზაცია. სანამ შეიკრიბებოდეს საქართველოს დამფუძნებელი კრება, მთავრობა ეროვნული საბჭოს წინაშე აგებს მხოლო პასუხს. მთავრობა უნდა მედგრად შეებრძოლოს ანარქიას, მაგრამ არა მარტო რეპრესიებით, არამედ შეძლებისა დაგვარათ იმ მიზეზების მოსპობით, რომლებიც ჰქმნიან ნიადაგს ყოველგვარი პროვოკაციისათვის. სანამ არ დაიწყება ნამდვილი შენება სახელმწიფოებრივი სხეულისა და არ ჩამოყალიბდება უფლებრივი ნორმები, ანარქისტულ გამოსვლებსაც ადგილი ექნებათ. საჭიროა დიდი ყურადღება მიექცეს ჩვენში სკოლის, სასამართლოს და ადმინისტრაციის სათანადოთ მოწყობას. ჩვენ გვჯერა, რომ არსებულ პირობებში მთავრობის მოვალეობის მიღება გოლგოთას ჯვრის ზიდვაა, მაგრამ ღრმადა გვრწამს, რომ ახალი მთავრობის გარშემო შეიკრიბება მთელი ქართველი დემოკრატია და თუ ისე წავიდა საქმე, რომ ქართველი დემოკრატია დამარცხდა, მაშინ ჩვენ ქვეყანაში უცხონი იბატონებენ და ალბად მათ დაეხმარებიან ჩვეულებისამებრ გადაგვარებული ქართველები (ტაში).

ყოველივე ამ მოსაზრებით ჩვენ ვუერთდებით სოციალ-დემოკრატიული ფრაქციის წინადადებას და ვეცდებით ყოველ მხრივ დავეხმაროთ მთავრობის დასახული მიზნის განხორციელებაში, თუ იგი მტკიცედ შეუდგება ახალი სახელმწიფოს შენობის აგებას, ჩვენ მას გადავცემთ ჩვენ გამოცდილებას და თითოეული ჩვენთა ანი გულის წმინდით მიეტანს ერთ აგურს მაინც ამ ძვირფასი შენობის აგებისათვის (ტაში).

ა ახმეტელი რ დ აცხადებს, რომ რად დემოკრატების ფრაქცია მხარს დაუჭერს ისეთ მთავრობას, რომელიც დაიცავს საქართველოს ეროვნულ უფლებებს.

ი. ჩერქეზიშვილი ს. რ. ფრაქციის სახელით მწუხარებას გამოსთქვამს. პირველი მთავრობის გადადგომის გამო, მაგრამ მიუხედავად ამისა, სოც. რევ. ფრაქცია მხარს დაუჭერს სოც.-დემ.—ძლიერ მთავრობის შექმნაში ქვეყნის დაცვასა და რევოლიუციით მოპოებულ უფლებათა ცხოვრებაში განმტკიცებაში.

კ. ქავთარაძე (ალიონელი). ალიონელთა ფრაქცია მხარს დაუჭერს ს. დ. ფრაქციას ძლიერ მთავრობის შედგენაში და აღფრთოვანებით ხედება საქართველოს ბელადის ნოე ჟორდანიას მთავრობის სათავეში ჩადგომას.

ირ. წერეთელი კითხულობს ს.-დემოკრატიულ ფრაქციის რეზოლიუციას:

„მოისმინა რა მთავრობის განცადება მის გადადგომის შესახებ, ეროვნული საბჭო საჭიროდ სთვლის მიანდოს საბჭოს წევრს ჟორდანიას ახალი მთავრობის შედგენა და ანიჭებს მას საგანგებო უფლებებს მართვა-გამგეობის მოსაწესრიგებლად და გასაერთიანებლად“.

თავმჯდომარე კენჭს უყრის ამ რეზოლიუციას, ნაც. დემოკრატი გრ. ვეშაპელი აცხადებს რომ ნაც.-დემოკრატები თავს შეიკავებენ კენჭის ყრის დროს.

რეზოლიუცია გადის ერთხმად (ნ. დ. თავს იკავებენ).

ივნისის 24.

საღამოს სხდომა.

თავმჯდომარეობს იოს. ბარათაშვილი.

ნ. ჟორდანია. (მის გამოსვლას ტაშით შეხვდებიან). მოქალაქენო! ჩვეულებრივად მიღებულია, რომ ახალი მთავრობა წარმოადგენს ხოლმე ახალს დეკლარაციას. მე ახალს არაფერს წარმოგიდგენთ. მიზეზი ისაა, რომ ეს ცვლილება სამინისტროსი არ არის პოლიტიკურის ხასიათისა. ჩვენ უკვე მოწონებული და მიღებული გვაქვს დეკლარაცია. როცა კ თხვა ჩამოვარდა სამინისტროს შემადგენლობაზე, გადასწყდა რომ მასში ცვლილება არ მოხდეს. მოხდება ცვლილება მხოლოდ მინისტრთა ამხანაგებში. ამის შინაარსი მდგომარეობს იმაში, რომ ეს კაბინეთი არ არის ძალთა კონცენტრაციის მქონე. ჩვენ გვაქვს ერთი ორგანო—ეს პარლამენტია. საჭიროა აგრეთვე ერთი აღმასრულებელი ორგანო, საიდანაც აღმასრულებელი ძალები გამოვა. ყველა ფუნქციები უნდა შეერთდეს ერთ ორგანოში—მთავრობაში. ეს ორგანოები ევოლუციური ხასიათისანი არიან.

ჩვენი სახელმწიფოებრივი მექანიზმი უნდა იყოს მარტივი და. სწრაფი. არ ვარგა ასეთს პირობებში ან დაგვიანება და ან წინ გასწრება. აქა-იქ ანარქიული გამოსვლებია. სოფლებში ერთნი არიან კულტურულნი სოფლები და ჩვენ იქ ვერ ვხედავთ ანარქიულ გამოსვლებს. უკულტურო გლეხებმა დღევანდელი მდგომარეობა ვერ შეიგნეს და ვერ შექმნეს ერთგვარი თვითმართველობა. საჭიროა მივაქციოთ ყურადღება ამ სოფლებს.

გადასაჭრელია ა რედვე კითხვა აგრარული.

თუ ჯერ ვის ჩამოვართვათ მიწა ამის შესახებ ჩვენ გვაქვს კანონი. მეორე კითხვაა, თუ ვის მივცეთ მიწა.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სასამართლოებს, მოწინავე სოფლებში თითონ მოაწყეს სასამართლოები, ამიტომ უნდა დაჩქარებით მოხდეს რეფორმა სასამართლოებისა.

ამის განსამტკიცებ ად საჭიროა მტკიცე ხასიათის ადმინისტრაცია. ერობა დღესაც შემოუდებელია. უნდა ესეც მალე მოეწყოს. თუ მაინცა და მაინც შემდეგაც იქნება საწინააღმდეგო აგიტაცია—ეს იქნება ვაკანალური გამოსვლები. საჭიროა მტკიცე იძულებითი ძალის შექმნა. ამას წინად ჩვენ მივიღეთ კანონები სახალხო გვარდიის დაწესების შესახებ, რომელიც უკიდურეს გაჭირვებისას უნდა ავამოძრაოთ ჩვენი მიზანია გვარდიელები დავუბრუნოთ თავიანთ საქმეს—და გამოვიწვიოთ ხალმე იშვიათ შემთხვევაში. მკვიდრი საფუძველი არის მუდმივი ჯარი.

აი ასეთია დაახლოებით ის პრაქტიკული ნაბიჯები, რომლებიც ამ მოკლე ხანში უნდა განვახორციელოთ. ჩვენი ქვეყანა მაშინ ან დემოკრატიულ რესპუბლიკად დარჩება და ან სრულიად ადარ იქნება.

საჭიროა ყველა რეალური ძალები ერთ მთავრობას დავუმორჩილოთ. ნიშნებია, რომ ყველანაირი ორგანიზაციები მთავრობას დაეხმარებიან. ამათი ბედი მჭიდროდ დაკავშირებულია მთავრობის ბედთან და თუ იარსებებენ ორივენი ერთად იარსებებენ, თუ ვერა და მაშინ ორივენი ერთად ჩაკვდებიან. (ტაში).

სამს. ფირცხალავა. (სოც. ფედ.) თუ როგორი უნდა იყოს საქართველოს რესპუბლიკის დემოკრატიული მთავრობის პოლიტიკისა, ჩვენ ეს უკვე გამოვსთქვით, როცა მოვისმინეთ პირველი მთავრობის დეკლარაცია. სიმართლე ჩვენის შეხედულობისა. განსაკუთრებით თვალსაჩინო უნდა იყოს განაზღვაული მთავრობისათვის. რომლისაც კიდევ უფრო გართულებულ პირობებში უხდება მოღვაწეობა. მტკიცე, შეურყეველი, ავტორიტეტიული მთავრობა, რომელიც ძლიერი უნდა იყოს არა მარტო ცენტრში, არამედ უნდა ემყარებოდეს ადგილობრივად კარგად მოწყობილს აპარატს,—აუცილებელი პირობაა ჩვენი დამოუკიდებლობისა. ამასთანავე თავის გავლენის დასამკვიდრებლად. მთავრობა უნდა დაუყოვნებლივ შეუდგეს შინაურ ცხოვრების მოწყობას და დაიწყოს გაბედული სახელმწიფოებრივი შემოქმედება.

ს. ფედერალისტთა ფრაქცია ვენდობით მოქალაქე ნ. ჟორდანიას გამოცდილებას, მის სიყვარულს ქართველ ხალხისადმი და იმედი გვაქვს, მისი მეცადინეობა გამოიყვანს ქართველ ერს დღევანდელ გაჭირვებულ მდგომარეობიდან (ტაში).

ირ. წერეთელი. ს. დ. ფრაქციის სახელით წინადადება შემომაქვს მიიღოთ რეზოლიუცია: ეროვნულმა საბჭომ მოისმინა რა მთავრობის გადაწყვეტილება და უცხადებს მას სრულს ნდობას და გადადის მორიგ საკითხებზე.

თავმჯდ. ი. ბარათაშვილი კენჭს უყრის ამ რეზოლიუციას და ნაციონალ-დემოკრატების გარდა, რომელთაც თავი შეიკავეს, ყველამ მიიღო.

სხდომა დაიხურა საღ. $9^1/_2$ ს.

25 ივნისის სხდომა.

თავმჯდომარეობს იოს. ბარათაშვილი. პირველი საკითხია საქ. სამხედრო გზის დაცვა.

ვარნაძე. როგორც მოგეხსენებათ, სამხ. გზა დიდმნიშვნელოვანი გზაა. მისი დაცვის საქმე საჭიროა გადაეცეს განსახილველად სამხედრო კომისიას.

ეს წინადადება მიღებ.

მეორე საკითხი საბიბლიოთეკო კომისიის არჩევაა. საბიბლიოთეკო კომისიაში აირჩიეს სამი კაცი: არჩ. ჯაჯანაშვილი, ექვთ. თაყაიშვილი და ოლია სოლოლაშვილისა.

აირჩიეს აგრეთვე სარედაქციო კომისია ხუთი კაცისაგან: არსენიძე, ტუსია, ს. ფირცხალავა, გ. ნათაძე და ვეშაპელი.

უკანასკნელი საკითხი სახელმწიფო კონტროლიორის არჩევას შეეხება.

ირ. წერეთელი. სახელმწიფო კონტროლიორის არჩევა დიდმნიშვნელოვანი საკითხია. ფრაქციათა შორის შეთანხმება არ ყოფილა. წინადადებას ვიძლევი ეს კითხვა მეორე კრებისთვის გადაიდოს.

გ. ქიქოძე. ამ საქმის გადადება საეჭვოთოა. შევწყვიტოთ კრება ნახევარი საათით და შევთანხმდეთ ფრაქციები.

არსენიძე. რეგლამენტი მოითხოვს, რომ ყოველივე კანონი სარედაქციო კომისიაში გატარდეს საბოლოოდ შესასწორებლად. თუ კონტროლის შესახებ პროექტი სარედაქციო კომისიაში არ ყოფილა, მაშინ არჩევნების მოხდენა შეუძლებელია.

ირ. წერეთელი. ჩვენ მოვითხოვთ არა ნახევარ საათით შეწყვეტას კრება, არამედ საკითხის მეორე კრებისთვის გადადებას. მეტი აჩქარება ასეთ დიდმნიშვნელოვან საკითხში ზიანს მოგვიტანს.

კენჭის ყრით საკითხი მეორე კრებისათვის გადაიდო.

კრება დაიხურა პირველ საათზე.

საქ. სოც.-ფედ. საარჩევ. პარტიაში

დღეს, პარტიულ კლუბის დარბაზში. შესდგება მორიგი კრება. მოხსენებას წაიკითხავს ამხ. აკაკი პაპავა. მოხსენების შემდეგ კამათი. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. ამხან ვნთოვთ ნუ დაიგვიანებენ.

—

კრება ნაძალადევში. პირასკევს, 28 ივნისს, საღამოს წორედ 6 ნახევარ საათზე, ნაძალადევის ეკლ. სამრ. სკოლის შენობაში მოხდები არაჩვეულებრივი კრება ამ რაიონის სოც.-ფედერალისტებისა. მომხსენებელი იქნება მიხ. საყვარელიძე

—

კუკიის უბანში დანიშნულია წევრთა კრება ხუთშაბათს, ივნისის 27-ს საღამოს სრულ 6 საათზე; ყოველი ამ უბანში მცხოვრები პარტიული ამხანაგი ვალდებულია დაესწროს კრებას.

კრება შესდგება სასულიერო სასწავლებლის შენობაში ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 22.

ახალი ამბავი

◆ **ამხანაგთა საყურადღებოდ.** ბათომის პარტიზანული პოლკის ტრიბუნალი მოუწოდებს ქალაქელ და სოფლელ ამხანაგებს ჩაეწერონ ამ პოლკში. ჩაწერა შეუძლია ყველას 19 წლიდან 23-მდე, ე. ი. იმათ, რომელთაც ეხება მობილიზაცია და ავრედვე მოხალისედ 23 წელზე ზევით. პირობები და მდგომარეობა ისეთია, როგორც ჩვეულებრივ რეგულიარულ პოლკში. (ჯარის-კაცებს ჯამაგირი ეძლევა თვეში 35 მანეთი, საჭმელ-სასმელი და ტანისამოსი; ოფიცრებიც საერთო პირობებში). დაწვრილებით გაგება ცნობებისა შეიძლება ტფილისში სოციალისტ-ფედერალისტთა მთავარ ბიუროში, ლორის-მელიქოვის ქ. № 1. და ბორჯომში პოლკის შტაბში ქალთა სასწავლებლის შენობაში (ნაბერეჟნაია ქ.) პოლკის ტრიბუნალი.

◆ **სამხედრო დელეგაცია.** ივნისის 24-ს ტფილისში ჩამოვიდა გერმახეის სამხედრო დელეგაცია. დელეგაციაში 25 ოფიცერი შედის და სათავეში უდგას გენ.-მაიორი ფონ-კრესი. გერმანიის დელეგაციასთან ერთად ჩამოვიდა 7 ავსტრიელი ოფიცერი და ხუთი ბულგარელი ოფიცერი გენერლის მეთაურობით.

◆ **მორიგი პროვოკაციული სიცრუე.** ჩვენი გაზეთის კვირის ნომერში მოთავსებული ცნობა ფულის ფონდისათვის შემოწირულ ორდენების მოპარვის შესახებ მტკნარი სიცრუე გამოდგა. ეს არის პროვოკაციული ხმები ჩვენი მტრების მიერ გავრცელებული. სასანიტარო სამმართველოს განკარეულებაში იყო საკუთარი ორდენები; სამხედრო სამინისტროს ცნობა მოუვიდა, ნაწილი ამ ორდენებისა მოიპარესო; სამინისტრომ დანარჩენ ორდენების კონფისკაცია მოახდინა და თავისთან ინახავს.

◆ **ჯაფარიძე და შაუმიანი.** ბაქოდან გვწერენ, რომ ჯაფარიძესა და შაუმიანს შორის უთანხმოება ჩამოვარდნილა. ეს გამოუწვევია შემდეგ გარემოებას: საქართველოს დამოუკიდებლობის შესახებ ლენინსა და სტალინ-ჯუღაშვილს მიუწერიათ ბაქოელ ბოლშევიკებისათვის: საქართველოს რესპუბლიკას თავი გაანებეთ, იმოქმედეთ იმის ტერიტორიის გარეშე, რადგან მას გერმანია უწევს მფარველობასო. მიუხედავად ამისა შაუმიანი მაინც ილესავს კბილებს და ტფილისზე ამხედრებს სომხის ჯარისკაცებს. ამის გამო მას ამხედრებია ჯაფარიძე. ქართველები შიშს გრძნობენ—პროვოკაციის მსხვერპლი არ გავხდეთ და არ ამოვსრისოთო.

◆ **ამერიკის მისია.** ბეჭდვითი სიტყვის ბიუროს ატყობინებენ, რომ ტფილისში ჩამოვიდა ამერიკის მისია. მისიის მთავარი მიზანია საქართველოსთან სავაჭრო კავშირი დაიჭიროს და მის მთავრობას ფულით დახმარება გაუწიოს.

◆ **ბორჩალოს მაზრის კომისრად** დანიშნულია პორუჩ. გორგაძე.

◆ **ხამურზაყანოს** რაიონში არეულობაა.

◆ **ტფილისის დამცველმა შტაბმა შეიპყრო** მოხელე პ. ნიკოლაენკო ხაზინის ფულის დახარჯვისათვის. პრაგმიხ. ტოპირიძე წითელ რაზმელის მოკვლისათვის.

◆ **ყალბი ფულების გამკეთებლების დატუსაღება.** ღამით ივნისის 22-ს ყალბი ფულის გაკეთებისათვის დაატუსაღეს ს. პოპოლაშვილი, ვლ. კორძაია, ატოიანცი, ჯანელიძე, ამათ 37,000 მან. ყალბი რუსული ფული უპოვეს.

◆ **მილიციონერის მოკვლა.** ივნისის 23 ს საღამოს 7 საათზე დუმბაძემ სასტუმრო „ანგლეტერ“-თან სისხლის სამართლის მილიციის მილიციონერი კუკულაძე მოკლა.

◆ **ოთხასი ობოლი ბავშვი.** ივნისის 23 სანაინინდან ტფილისში ჩამოიყვანეს 400 ობოლი სომეხი ბავშვი. ისინი თავშესაფარში მოათავსეს.

◆ **საფილარმონიო საზოგადოება.** მოვაგონებთ პატიეცემულ საზოგადოების წევრთ, რომ დღეს ოთხშაბათს საღამოს 7 საათზე. დანიშნულია არაჩვეულებრივი საზოგადო კრება, ფილარმონიული სამუსიკო სკოლის რეორგანიზაციის პროექტის განსახილველად. კრება დანიშნულია სკოლის ბინაზე სლკოვის ქუჩა № 4.

◆ **ერთეული კონცერტის გამეორება.** კვირას ივნისის 30 ს დილით სახელმწიფო თეატრში ქართველთა სამხედრო კავშირის გაძლიერებული გუნდი კომპ. ნ. ბ. სულხანიშვილის ლოტბარობით განიმეორებს ეროვნულ კონცერტს, რომელიც ქართულ კლუბში იყო. ბატონ ნ. ბ. კონცერტში მონაწილეობენ ბ. ბ. ქ. ქ. კალანდაძე, ანდრონიკაშვილისა-და ბ.ბ. ი. ბ. სარაჯიშვილი. კონცერტის პროგრამმა უცვლელად იქნება შესრულებული.

◆ **მეცხვარეთა რწმუნებული.** პარასკევს, 21 ივნისს მინისტრთა თავმჯდომარეს ნ. რამიშვილს ესაუბრა ტფილისის გუბერნიის მეცხვარეთა წარმომადგენელი ვასო იდიას ძე ათანელიშვილი მეცხვარეთა გაჭირვებაზე, რაიც არის გამოწვეული იმ შემთხვევით, რომ მრავალრიცხოვანი ცხვარი ვერ გადიშალა ჯავახეთის ველებზე და მომწყვდეულია ვიწრო ალაგებში როგორც არის მაგალითად მანგლისის თავში. მინისტრმა ყოველგვარი დახმარება აღუთქვა.

◆ **კულტურის და შრომის კავშირის** საჯარო კრება, რომელიც უნდა გამართულიყო ივნისის 23-ს, გადაიდო ვლ ბობეჩიას დაკრძალვისა გამო და გაიმართება ხუთშაბათს, თებათვის 27-ს, საღამოს სწორედ 7 საათზე, ქართულ კლუბის საბაზთრო ბინაზე.

◆ **არეულობა დუშეთის მაზრაში** ტფილისის საგუბერნიო კომისარმა სთხოვა შინაგან საქმეთა მინისტრს მის განკარგულებაში გადასცეს ყველა სამხედრო ნაწილი, საქართველოს სამხედრო გზაზე რომ მოქმედებს, და დუშეთის მაზრაში სამხედრო წესები გამოაცხადოს.

◆ **კიტა აბაშიძის გარდაცვალება.** ნახევარ წლის თავზე, კვიდას, 30 ივნისს, დიდუბის ეკლესიაში გარდახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი. პანაშვიდი დაიწყება 12 ნახევარ საათზე.

◆ **სრულიად საქართველოს მოხელეთა კავშირი** ფრიად საჭირო და სასიამოვნო ენერგიას იჩენს, ორგანიზაციული მუშაობა დაამთავრა და საქმიანობის ნიადაგზე გადადის. კვირას, 30 ივნისს, დილის 10 საათზე ქართულ კლუბში დანიშნულია საგანგებო საზოგადო კრება, რომელზედაც მოწვეულნი არიან წევრები პროვინციიდგანაც. საჭიროა ამ კრებას ყველა ადგილობრივი მოხელე დაესწროს.

◆ **კრება.** დღეს, სალ. 8 საათზე ფრეილინის ქ. დანიშნულია ქართველ ქალთა და ბუნებისმეტყველთა საგანგებო კრება.

◆ **ნინო ჩხეიძის გასტროლი.** დღეს, ივნისის 26-ს სახელმწიფო თეატრში მეორედ წარმოდგენილი იქნება ნ. შიუკაშვილის პიესა „სულელი“. „ლიზას“ როლს შეასრულებს ნ. ჩხეიძე, „ბარათაშვილისას“ მ. ჭიაურელი. წარმოდგენას მართავს ქართველ მსახიობთა კავშირი.

სოფლად და ქალაქად

ძ. ფოთი.

◆ ივნისის 21-ს სოხუმიდან ჩამოასვენეს პირველი მსხვერპლი, პირველი შეტაკებისა (ბოლშევიკების და ჩვენი ჯარისა ათონში) შტაბს კაპიტანი შალიკო ელიავა და ჯარისკაცი სანდრო ქადეიშვილი და იმავე დღეს წაასვენეს ოზურგეთში.

◆ ქურდბაცაცობამ ქალაქში იჩინა თავი. სისტემატიურად ყოველ ღამე ძარცვა-გლეჯა სწარმოებს. ივნისის 17-ს გაძარცვეს ბერძნის ქუჩაზე ვინმე წ—ია, ივნისის 18 ს სომხის ქუჩაზე ვინმე ი—ძე და სხ. მილიცია ვერას გახდა ამ ბორიტების წინააღმდეგ და ზომებსაც ნაკლებად ღებულობს.

◆ ივნისის 18-ს მეთევზეებმა ანკესით ამოიყვანეს რიონიდან დამხვჩალი ყმაწვილი, რომელსაც ტანთ ეცვა რუსული ტანისამოსი: მარცხენა ფეხი მოჭრილი აქვს და მის მაგიერ გაკეთებული ხის ფეხი, ყმაწვილი 28 წლის იქნება; როგორც ეტყობა ომში ნამყოფია.

◆ ბათომიდან გადმოტანილ სამხედრო ქარხნის მუშების ჯამაგირის და სალიკვიდაციო ფულის მიცემა ივნისის 14-ს დაიწყო და გაგრძელდება ამ თვის დამლევამდე.

◆ გამგეობის წევრს გ. ხოფერიას წინადადებით მიუმართავს ს. დ. ფრაქციისათვის—გაანთავისუფლონ ამ თანამდებობიდან.

◆ ფოთის ბოღაზში გაცხარებული მუშაობაა. გადმოაქვთ სხვა და სხვა „ბარჟიდან“ სამხედრო მასალები და ტვირთავენ ვაგონებს. რამდენიმე ვაგონი დატვირთულია.

◆ ამ ბოლო დროს პური გაძვირდა. გირვანქა ღირს 2 მან.

◆ „ეკონომიის“ მომხმარებელ დუქნიდან შაქარს იძლევიან ოთხი თვისას ერთად. სულზე 2 გირვანქას—1 მან. 20 კ. გირვანქას,

„ბოლშევიკებთან“ ბრძოლა დუშეთის მაზრაში

ხალხის მტრებმა ანარქისტ ბოლშევიკებმა არ მოისვენეს და ცდილობენ ჩვენი ნორჩი რესპუბლიკა ძირიან ფესვიანად მოსპონ. ამის მაგალითი ბევრია. ამ გადამდებ სენს ვერც დუშეთის მაზრა ასცდა და, როდესაც გუბერნიის კომისარმა განსაკუთრებული მფრინავი რაზმი გაგზავნა დუშეთში იარაღის ჩამოსართმევად, ამ მუხანათებმა დრო იხელთეს და თავისი მიზნების მისაღწევად გამოიყენეს. ივნისის 19-ს ჩვენმა რაზმმა მიიღო ბრძანება წასულიყო სად. მცხეთისაკენ. ჩვენც მოვემზადეთ, თან ორი ზარბაზანი წავიღეთ და მატარებლით მცხეთისაკენ გავემგზავრეთ.

ივნისის 21-ს მივედით მცხეთაში და ბრძანება მივიღეთ სოფ. მისაქციელისაკენ წავსულიყავით. ეს სოფელი მდებარეობს 9 ვერსის მანძილზე მცხეთიდან. ჩვენც მაშინვე გავემგზავრეთ, ჩვენთან ერთად პირველი პოლკი მოდიოდა. დილის 8 საათზე კიდევაც მივადწიეთ პატარა ქვის ხიდს და იქ დავბანაკდით. ხიდთან დაგვიხვდა ადრე მისული რაზმი, რომელსაც გამუდმებული ბრძოლა ჰქონოდა სოფლელებთან. 9 საათზე მოვიდა სოფლელებისაგან დელეგაცია და შემდეგი პირობები წამოგვიყენა. „ჩვენ, წილკნის და მუხრანის საზოგადოება, არ დავყრით იარაღს და არ ჩაგაბარებთ, სანამ თავად-აზნაურებს მიწებს არ ჩამოართმევთ და არ გადმოგვცემთო“ ჩვენც უთხარით სწორედ ეს უნდა ჩვენ მთავრობას თქო. ისინი კი გაიძახოდნენ, რათ გვინდა გეგეჭკორი და მისი ფული, ჩვენ ბურჟუების პარტია კი არა ვართ, გლეხებისაო“. დელეგაციას ვარწმუნებდით, რომ დემოკრატიულმა მთავრობამ გამოგვგზავნა იარაღი ჩამოგართვათ და ამით კი ეარი შევაიარაღოთ, რომ გარეშე მტრისაგან თავი დავიცვათო. მოლაპარაკება არ გაგვითავებია, რომ სოფლელებმა შეტევა დაიწყეს და დილის 10 საათი იქნებოდა არაგვის პირიდან შემოგვიარეს ტყით. მე ერთ ერთ ასეულს (ვმეთაურობდი განსაკუთრებულ რაზმისას) და მარჯვენა ფრთით ვიდექი ჩემი ასეულით გაშლილი. ჩვენს უკან კი ბაღი იყო, სადაც მუშების სახით სოფლელები იყვნენ თურმე ჩასაფრებულნი. 11 საათი რომ დაიწყო, ატყდა საშინელი სროლა. ჩვენც რასაკვირველია უპასუხეთ, სოფლელები გაშლილი მოდიოდნენ ტყიდან ჩვენსკენ. მაგრამ დახე უბედურებას, საშინელი სროლა აგვიტეხეს იმათ, რომელნიც ბაღში ვითომდა მუშაობდნენ, ყველა ფრთით სოფლელებისაგანაც გარს შემოერტყმული ვიყავი, ჩემი ასეულით შეძლებისა დაგვარად ვიბრძოდი, მაგრამ ბოლოს დონე მიხდილი იქვე კლდეზე გადავარდი რამოდენიმე ჯარის კაცით და მდინარე არაგვში ჩავეშვი რამდენიმე კაცით. ულმობელმა სოფლელებმა აუარებელი ტყვია დაგვაყარეს, მაგრამ მაინც გადავრჩით. ჩვენი რაზმი, რომელიც არ მოელოდა სოფლელების თავდასხმას მცხეთისკენ იხედა. ამე ჯაგებში გავათიეთ დარეჯანის დროს წყლის პირით მცხეთისაკენ გამოვიპარეთ. რომ ჩვენები მოგვენახა. მართლაც სოფლელებს ბებრის ციხესთან გამოვეპარეთ, ვინაიდან მათი პორტი იქ იდგა და უფნელი სადგურზე მივედი, სადაც ჩვენი რაზმის შტაბი იყო. ორივე ჯავშნიანი მატარებელი იდგა. სოფლელებს მცხეთის მთები დაეკავათ და იქ გამაგრებულიყვნენ. საგულისხმო ის არის, რომ საგურამოდან მოვიდა დელეგაცია იქაური კომისრის მეთაურობით, რომ ამბავი გაეგო. საგურამო ამ ამბოხებაში არ ღებულობდა თურმე მონაწილეობას, თუმცა წილკნელები ემუქრებოდნენ: თუ არ გამოხვალთ, სულ დაგხოცავთო. ჩვენ საგურამოელებს აუხსენით ჩვენი მიზანი და ისინიც დაგვთახმდნენ, იარაღს უჩხუბრად ჩაგაბარებთო. ვნახოთ შემდეგში რა იქნება. საგურამოს კომისარმა სთქვა სხვათა შორის „სოფლებში დაძრწიან ნაძირალები და ხალხს ატყუებენ: თავად-აზნაურობა ეჩხუბება გლეხებსაო და გლეხებს ამხედრებენ ჩვენი გვარდიელების და რაზმის წინააღმდეგ. საქმე რით ამოლოვდება არ ვიცი, მხოლოდ ეს კი ცხადია, რომ ამ გარემოებას მთავრობისაგან ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს.

Ш.-კ. ალექსანდრე გორგაძე.

გერმანული პრესა

სევასტოპოლის ნადავლი.

„ეუკარესტერ ტაგებლატ“-ის თანამშრომელი გორნოლი სწერს: გერმანელებს უამრავი სამდიდრე ერგოთ სევასტოპოლში: გემები, ხომალდები, წყალქვეშა ტორპედოები და სხვა სამხედრო მასალა. მთელი ნადავლი ჯერაც არ არის დეტალურად გათვალისწინებული. პორტში გერმანელი ფლაგებია აფრიალებული. ოდესის აღების დროს 42 სამხედრო და სავაჭრო გემი გაიქცა იქიდან სევასტოპოლს. 1 სარეისო გემია, 2 ჯავშნოსანი, 10 წყალქვეშა, მათ შორას მრავალი ახალი კონსტრუქციის 2100 ტონი და ტორპედო, ახალი მანქანებითა და სათანადო საარტილერიო საეურვეებით.

გარდა ამისა რუსული გემები: „ვილია“, „სვობოდნაია როსსია“, „კრონშტატი“, „რიონი“, „ექა“, „დნეპრი“, „როდოსტ“, ყოფილი ოსმალოს გემი „მეჯიდიე“ და დიდი სამხედრო გემი „იმპერატრიცა მარია“, ყოველ გემს გერმანელი მცველები სდარაჯობენ. გემები სავსებით გაეთახსირებიათ რუსის მატროსებს, კაბინეტები და გემის ავეჯი გაუპარტახებიათ. გერმანელები ასწორებენ და ასუფთავებენ გემებს.

„ტაიმსის“ აზრით სევასტოპოლის ნადავლი ახალ პერსპექტივებს გარდაუშლის გერმანელებს თვალწინ მოსავალში, ამბობს გაზეთი ხმელთა შუა ზღვაში მოსალოდნელია ძალთა განწყობილების შეცვლა გერმანიის სასარგებლოდ. ამ გარემოებას უნდა მოჰყვეს „ტაიმსის“ სიტყვით მუდმივი კავშირის განმტკიცება „სალონიკის ლაშქართან და სუეცის სრუტის სათანადოდ დაცვა. გარდა ამისა მოკავშირეები იძულებულნი გახდებიან გაძლიერონ თავიანთი ფლოტი ხმელთა შუა ზღვაში და ამ გზით მომრაგებული შეეგებონ გერმანელთა ლლოტის ოპერაციებს დარდანელიდან. გერმანელ სამხ. მისსიის განცხადება. „კაუკაზიშ პოსტში“ მოთავსებულია საქართველოში მყოფ გერმანელ სამხედრო მისსიის განცხადება შემდეგი შინაარსისა:

უზენეო აგიტატორები ავრცელებენ საქართველოში ამბებს თითქოს გერმანელებს ეწადოთ საქართველოში არევ დარევის გამოწვევა ყოველი პატრიოტის მოვალეობაა ამგვარი პროვოკაციის წინააღმდეგ გაილაშქროს.

გერმანელები აქ მოსულნი არიან რათა მრავალ ტანჯული ქვეყანა დაიცვან უწესოებისაგან.

მოსპონ ყოველნაირი ძარცვა გლეჯა და ძალადობა და შესაძლებელი გაჰხადონ მყუდრო კულტურული მუშაობა. ვინც წესიერებას არ დაარღვევს იმის ცხოვრება უზრუნველყოფილი იქნება. გერმანელი ჯარები დაიცავენ ყოველ წესიერ მოქალაქის სიცოცხლეს. ბოლო ვინც მღელვარებას შეიტანს ჯარში და მ. ი. უ. კაიზერის ჯარის-კაცს ხელს შეახებს ისინი სასტიკი სასჯელით იქნებიან განკითხულნი. გაავრცელეთ ეს მოწ-დება თქვენ ნაკნობებში,

* * *

„გერმანის გამომცემლობა ჩვენში

იმავე გაზეთში მოთავსებულია შემდეგი ცნობა: საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ მიანდო გერმანელ მწერალს კ. ჰაანსს, გამოსცეს მთელი სერია გერმანულ-ქართული წიგნებსა კავკასიის შესახებ. თხზულებებს დაერთვის რუკები და ილუსტრაციები. სქემა გაწოცებისა შემდეგია!

1. უძველესი, ძველი და ახალი ლიტერატურა საქართველოს შესახებ ევროპულსა და ქართულ ენებზე არსებული.

2. საქართველოს ისტორია უძველესი ხანიდან დღემდის.

3. საქართველოს დეტალური გეოგრაფია:

4. საქართველოს ეთნოგრაფია.

ბატონ ჰაანსს განზრახული აქვს თანამშრომლად მოიწვიოს ბ. პროფესორი: ივ. ჯავახიშვილი, ბატონი, ა. როდოფი და სხვა სპეციალისტები.

მცირე კორექტივი!

(გაზ. „კაუკაზიშე პოსტის“ რედაქციის საყურადღებოდ:)

მივიქცევთ პატივცემული გაზეთის რედაქციის ყურადღებას შემდეგ გარემოებაზე. კაუკაზიშე პოსტის ივნისის ნომრებში იბეჭდება პროფ. ბორკის გამოკვლევა „ქართველი ხალხი“ ბატონი პროფესორი ბორკი ტფილისის მცხოვრებთა რაოდენობის გამორკვევის დროს ხელმძღვანელობდა ალბად იმ ყალბი ცნობებით, რომელიც მიაწოდა მათ კავკასიის კალენდარმა და ამგვარად ბორკის აზრით ტფილისში ქართველობა მხოლოდ 20 პროცენტს შეადგენს გარდა ამისა ბატონ პროფ. ბორკს ადგილ-ადგილ შემცდარი ცნობები აქვს მოყვანილი ხევსურები და სხვა ქართველ ტომების შესახებ. როგორც ჩვენ ვიცით „კაუკაზიშე პოსტში მრავალი ქართულის მცოდნე პირი თანამშრომლობს მაგ. ბ. ფონ ლაისტი, გვიკვირს რედაქციამ რათ არ გაასწორა ბ. პროფესორი ბორკის უნებლიე სტატისტიკური და ეთნოგრაფიული დეფექტები შრომის გადაბეჭდვის დროს ხსენებული.

„ხახალხოს“ მეპრესე.

გორის ციხე ილუპება.

ქართ. საისტ.-საეთნ. საზ ბის საყურადღებოდ.

ვიცი, ეხლა ამაზე წერის დრო არ არის. სამშობლო განსაცდელშია და იმას უნდა შველა. მაგრამ საისტორიო ნაშთიც, მერე ისეთი, როგორც გორის ციხეა, ხომ ერის სახელსა და დიდებას შეადგენს და სამშობლოსთან ერთად უნდა ვეცადოთ დაღუპვას გადავარჩინოთ ყველაფერი, რაც ჩვენი ერის წარსულს ისე რთავდა და ალამაზებდა და რაზეც უნდა დაიმყნოს ერის მომავალი, ერის დიდება და ძლიერება.

ამ წერილს ვწერ ქართულ საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოებისთვის, რომლის პირდაპირი მიზანი და დანიშნულებაა შეუნახოს შთამომავლობას ის, რაც გარდასრულ საუკუნეთ ჩვენთვის საშთამომავლოდ გადმოუცია.

გორის ციხის ბედი უკუღმა შემოტრიალდა გენერალ ი. ამილახვარის გარდაცვალების შემდეგ. ამილახვრის წყალობა იყო, რომ ციხის ძველი კედლები შეაკეთეს, აიყვანეს მილით წყალი, ციხე გასწმინდეს, გაეშენეს ბაღი, გაამშვენიერეს. 1905 წლის მოძრაობამ ხალხს შეაძულა ყველაფერი ის, რაც წარსულს ეკუთვნოდა. გენერალ ამილახვარის გარდაცვალებამ ციხის ბედი გარდასწყვიტა, მზრუნველი ხელი მოაკლდა. მილში წყალი გაჩერდა, ჩაიწვა და ჩაიხრუკა ყვავილნარები, რომელიც ისეთი სიყვარულით და მზრუნველობით იყო მორთული და მოკაზმული, ამოიქოლა კარებები და მოხუცი ციხე ისევ მიეცა დავიწყებას. ქალაქის გამგეობა უწევდა მხოლოდ გულგრილ დედის მზრუნველობას. ციხეს დარაჯი უდგა და კარების გასაღებიც იმას ეგზარა. ამ დარაჯს ეპარა თვალი—ხე, მცენარეულობა არავის გაეფუჭებინა და ციხის ძველისძველი ეკლესია სუფთად ყოფილიყო დაცული. ეს იყო და ეს. რევოლიუციამ კი... რევოლიუციამ ყველაფერი დავიწყების უფსკრულში გარდაისროლა და ჩვენი ქალაქის სოციალისტმა მამებმა იქნება არც კი იციან, რა ღირებულებას წარმოადგენს გორის ციხე ერისთვის, რომელსაც ჰქონია წარსული და მომავლის შექმნაზეც ოცნებობს. ციხე ეხლა პარტახად არის გარდაქცეული, უპატრონო, ღვთის ანაბარა. ციხის უბნის მცხოვრებთ ნაგავი და უწმინდურება ციხეზე ააქვთ და მის კალთებს იმითი ამშვენებენ. ვიღასაც ჩამოუღია დარაბები, რომლითაც ამოქოლილი იყო ციხის მთავარი შესავალი, ჩამოუღიათ ცხრაკარიანისკენ კარები და შინ წაუღიათ; ალბად ამ ზამთარ, შეშის სიძვირის გამო, ვიღასაც ბორტ ხელს ციხეში ხეები გადაუჩეხია, დაულეწია ვარდი, იასამანი, ცაცხვი, ნაძვი და სხ, ჩაულეწია ძველისძველი ქვევრები, დაუმსხვრევია შადრევანის გველეშაპი, ყვავილნარები გაუნადგურებიათ. ეკლესიის ადმოსავლეთის შესავალს, ეკლესიის კარებს კლიტე ედო. კლიტეც აუგლეჯიათ შესავალშიც, ეკლესიის კარებზეც. ეკლესია გალინოშებულია და შიგ ვიღაცა ბინძურს, ალბად განგებ, ხატების გვერდით, ეკლესია ფეხისადგილად გადაუქცევია. კარები წარყვნილია უწმაწური წარწერებით, უშეტესად ქართველი პროპორშჩიკების ხელით... ალბად ომში წასვლის წინ მათ სხვა ვერაფერი მოიგონეს თავის სახელის უკვდავსაყოფად გარდა ამ ჰეროსტრატისებურ საშუალებისა!. ცხრაკარიანისკენ უბარმაზარ კედელს უბეულვია დადაქცეულა. სრულია და უნაკლულო სურათი ჩვენი უზრუნველობის, უპატრონობის, სიფერაგის და ბარბაროსობისა!.. ორიოდე ფერდებმიმხმარი ხბო თუ თვალის ბლეტითა ჰქინდრავს თავს სადმე კედლის ძირას და გაძვალტყავებული ძროხა თუ სწიწკნის გადამხმარ ბალახს ციხის გაძრცვნილ კალთობზე...

ხალხი რომა სპობს კულტურას და ანგრევს საისტორიო ნაშთს, სპობს და ანგრევს იმიტომ, რომ არ ესმის კულტურის და საისტორიო ნაშთის ფასი და მნიშვნელობა. ამის დასამტკიცებლად ერთი წითელი გვარდიელის აზრიცა კმარა, შვიდ თებერვალს, გორის „რევოლიუციის“ დღეს რომ წარმოსთქვა ციხის დანახვაზე: გორში პირველადა ვარ, მომეწონა, ლამაზი ქალაქია, ე დანგრეული ციხე რომ არ აუშნოებდესო. იმ ტამად რომ იმისთვის წერაქვი მიგეცათ, სიამოვნებით ჩამოაქცევდა ციხის კედლებს თავის „ესთეტიურ“ გრძნობის დასაკმაყოფილებლად. მაგრამ რასა ჰფიქრობს ქალაქის გამგეობა? თუ იგი ფასს არა სდებს გორის ციხეს, როგორც საისტორიო ძვირფას ნაშთს, ისე მაინც მოჰქცეოდა, როგორც უბრალო ბაღს, უბრალო სასეირნო ადგილს, ძვირფას ჰავით და გარემო სანახაობითა. სხვაგან, სხვა კულტურულ სახელმწიფოში ბაღს განგებ აშენებენ ხალხის ჯანმრთელობისათვის და მწირ და უდაბნო ადგილებს ძვირფას წალკოტად ჰქმნიან, და აქ, ციხის გულში, ციხის ბაღში ხომ მშვენიერი ყვავილნარები იყო, მშვენიერი ხეები, რომელიც ვიღასაც ბორტ ხელს შეუბრალებლად ძირიანად გადაუჩეხია?.. თუ არაფრად აგდებთ ციხეს, ხალხს მაინც გაუფრთხილდით: ეკკლესიის კამარა ისე დაზიანებულია, ზედ მუდამ ხალხი დგება ჯგუფ ჯგუფად. ერთს მშვენიერს დღეს კამარა შეიძლება ჩაინგრეს და საცოდავობა დატრიალდეს.

საისტორიო საზოგადოების ვალია დროზე მოჰხედოს ციხეს, ვიდრე ეკკლესიის კედლებსაც ჩამოაქცევდნენ, თუ ადგილობრივი საზოგადოება და ქალაქის გამგეობა ყურადღებას არ იმეტებს. ხარჯი კი დიდი არ არის საჭირო: უნდა ისევ შეებას კარებები და ეკკლესიაც, ციხეც დაიკეტოს. გასაღები უნდა ჩაჰბარდეს ვინმე ციხის უბნელს და მასვე დაევალოს ციხეზე თვალყური ეჭიროს. იქ, სადაც არა ერთხელა თქმულა თამარისა და ირაკლის ჯარის ლაშქრული და გამარჯვების ყიჟინა ჰაერში ათამაშებულა, ნუ ვიქმთ, რომ იქ ხხოლოდ ხბორები დაბდაოდნენ საცოდავად და ვიღასაც მსახვრელი ხელი შეუპარალებლად ჰმუშაობდეს. თუ იქ სიცოცხლის მარჯას ვერ ავამუშავებთ, ის მაინცა ვქმნათ, რომ კარი გამოვკეტოთ და გავამეფოთ მდუმარება. დეე ლაშქრულის მაგერ მდუმარება მეტყველებდეს ჩვენს გულცივობასა და უზრუნველობაზე.

ხანგანიძე

ეძიმი

კავლე არდაზიანი

დაბრუნდა. იდგეს ბავშვთა და შინაგან ავადმყოფთა, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—6 ს. მწვანიფოლის ქ. 12, 9 ფანი. 1002

ეძიმი

ს. ლ. შალამბერიძე

იდგეს საბებიო და საშვილოსნოს ავადმყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი პეტროგრადის ქ. № 7. 1027

ეძიმი

დ. შარაშანიძე

იდგებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., საღამოობა 5—8 საათამდე. ბაგლოვის ტუჩი, № 7. 2150

მედიცინის დოქტორი

მიუნხენის უნივერსიტეტისა

ნ. ლ. ტურიაშვილი

იდგებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუადღ. და 4—5 საღ.

შინაგანი, ბავშვებისა, საბებიო და საშვილოსნოს სნეულებანი.

ნიკოლოზის ქუჩა № 7. სიმბოვიჩის აფთიაქის გვერდით. 624

ეძიმი

ს. ზ. მირზოევი

ყოფილი ორდინატორი ტფილისის ოვადთა საავადმყოფოისა, იდგებს 4—6 ს., გარდა კვირისა. მისამართი: სგრგიანის ქ. № 1. მეორე სართული. 1009

ეძიმი

გ. ვ. მუხაძე

იდგებს საღამოობამდე ავადმყოფნი ს. 5—6 ს. და კვირა დღეს გარდა. მისამართი: დიდი მოაბრის ქ. № 67, ოფიციერთა საგვარეულოთა საზოგადოების შენობის პირდაპირ, სახლი სვან-შვილისა. ტელეფ. 5—17. 1030

ეძიმი

კ. ტყეშელაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს ყოველ დღე, საშაბათ და სასენესე მილის სნეულებანი, სიფილისი (606 და 914 შეშხაპუნება). საღამოობით 5½—7 საათ. ყოველ დღე გარდა კვირისა ყერძო საკურნალო მიხაილოვის პროსპექტი № 167. 200

თვალის საკურნალო

მუდმივი საწოლით

ეძიმ დონეხინისა

რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში ასისტენტად იყო ვენნასა და პარიზში, თვალის კლინიკებში. თვალით ავადმყოფნი მიიღებიან დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 4—7 ს. მიხეილის პროს. № 141 (აპოლოს კინო-თეატრის მახლობლად), ბინაზე და საოპერაციო ავადმყოფები სრული პანსიონითაც მიიღებიან. 620

მარტის 20 გაიხსნა

ყარსი საკურნალო

ყოფილ ბ-ბ ავადმყოფთათვის

ემიმ ე. ბ. ბ. ბ